

Smakelijk gras als randvoorwaarde bij robotmelken en weidegang

Robotmelken en écht weiden

Weidegang vraagt vakmanschap en de combinatie met robotmelken vraagt nog meer inspanning. Op Dairy Campus zoeken ze naar slimme beweidingssystemen voor automatische melkers. 'Koeien zijn te trainen', geeft onderzoeker Gertjan Holshof aan. 'Het komt alleen nog meer aan op je kwaliteiten als graslandmanager.'

tekst **Alice Booij**

Koeien laten weiden had praktijkcentrum Dairy Campus in Leeuwarden al jaren niet meer gedaan. 'Het was met de verschillende onderzoeken die we doen gemakkelijker de koeien binnen te houden en weidegang had in de praktijk en bij het onderzoek geen prioriteit', verklaart WUR-onderzoeker Gertjan Holshof, die sinds twee jaar betrokken is bij de proeven die er rondom beweiding zijn gestart in Friesland. 'De koeien zijn in 2013 weer naar buiten gegaan en dat was flink wennen, zowel voor de koeien als voor onze mensen. De omschakeling heeft toch wel een jaar in beslag genomen, het is een kwestie van doorzetten.'

Extra vakmanschap

Nu de Nederlandse Zuivelorganisatie (NZO) weidegang heeft omarmd, is er ook meer behoefte aan kennis rondom weidegang. Weidegang vraagt extra inspanning weet de onderzoeker nu uit eigen ervaring. 'Je kunt van tevoren wel plannen, maar het loopt vaak anders. Het is oplettend, blijven kijken naar het grasland, net als naar je koeien', geeft hij aan. Weidegang combineren met robotmelken vraagt dus nog eens extra vakmanschap. 'Jarenlang is er in Nederland nagenoeg geen onderzoek naar beweiding gedaan',

zegt Hulshof. 'We pakken dat op Dairy Campus weer op, inclusief robotmelken. Daar komen vanuit de praktijk veel vragen over.' Hij geeft aan dat robotmelken en weidegang heel prima samen kunnen gaan. 'Mits je voldoende land hebt en de robot altijd binnen bereik is voor de koeien.' Afstand is voor de koeien geen probleem, ervaren ze op het praktijkcentrum. 'De koeien kunnen prima een kilometer van de stal weiden, als de stal maar continu toegankelijk is.' Duidelijk is wel dat het robotbezoek daalt bij weidegang. 'Bij ons daalde het van ongeveer 3 naar 2,6 tot 2,7 melkingen per dag, met zo'n 27 liter gemiddeld', geeft Holshof aan en hij voegt daaraan toe dat het type beweiding wel een grote invloed heeft op de robotbezoeken.

Zorg voor vers en smakelijk gras

Op Dairy Campus loopt één proef, binnen het Europese project 'AutograssMilk', waarbij de koeien elke dag acht uur weiden en zo bruto 10 kilo droge stof gras aangeboden krijgen. 's Morgens om 6 uur kunnen de koeien via een selectiebox naar buiten en dan krijgen ze twee derde van het gras voor die dag aangeboden', legt Holshof uit. 's Morgens nemen koeien meer op dan 's middags is onze ervaring.'

Mijnbanden als kavelpad

Op Dairy Campus is met het starten van de beweidingproeven ook de infrastructuur rondom het bedrijf aangepast. Zo liggen er in het weiland oude mijntransportbanden (zonder wapening) uitgerold die als (goedkoop en flexibel) kavelpad dienen. 'Die voldoen heel goed', vertelt onderzoeker Gertjan Holshof. 'We hebben

nog geen problemen gehad met glad worden, er ligt ook altijd wel wat mest op het pad. De koeien lopen er prima overheen.' Mocht het wel te glad worden, dan heeft Dairy Campus hier al wel een oplossing voor in gedachten. 'Dan laten we er profiel in frezen, zodat de koeien meer grip hebben.'

De beweidsbox bepaalt of een koe wel of niet naar de wei mag

Rond een uur of elf komen de koeien meestal vanzelf weer de stal in, waar ze ook drinkwater vinden. Voer ligt er niet voor het voerhek tijdens de beweidsuren. Rond de middag halen de medewerkers de overgebleven koeien uit de wei en zo komt alles naar de stal om gemolken te worden. 's Middags krijgen de koeien dan het laatste, derde deel van het gras aangeboden. 'Dat is voor de koeien een stimulans om weer naar buiten te gaan, omdat ze weten dat er vers gras staat. Koeien zijn daarin te trainen', ervaart de onderzoeker.

'Cruciaal hierbij is dat er voldoende én smakelijk gras in de wei staat. Het liefst etgroen. Als het gras niet lekker genoeg is, is het snel gebeurd met het koeverkeer.' Het betekent in dit systeem dus regelmatig percelen eruit maaien. 'Maaien staat in dienst van beweiden', geeft Holshof aan. 'Ook al staat er te weinig gras, we maaien het omdat we er daarna weer profijt van hebben bij het weiden.' Aan het eind van de middag, rond half zes, wordt er bijgevoerd aan het voerhek en dat is voor de koeien het teken om naar binnen te komen.'

Rotatiebeweiden op 24 percelen

In de tweede beweidsproef op Dairy Campus, die onderdeel uitmaakt van het project 'Amazing Grazing', ligt de focus op zeer intensief beweiden met veel koeien op een kleine (huis)kavel. In deze proefopzet worden 45 koeien (in drie groepen van vijftien) op 7,5 hectare geweid.

Gemak in de vorm van een simpel beweidsysteem staat voorop en zo heeft elke groep de beschikking over 24 percelen met vaste afmeting, waarbij de koeien één dag in elk perceel lopen.

'Als veehouder hoef je hier niet bij na te denken', zegt Holshof. Na dag 24 herhaalt de rotatie zich ongeacht de hoeveelheid gras in het perceel. Bijvoeren gebeurt al naargelang het grasaanbod. 'Dit werkt alleen als je in het voorjaar heel vroeg begint, zelfs voordat de grasgroei echt op gang komt', heeft Holshof inmiddels ervaren. 'Anders krijg je in het voorjaar meer gras dan de koeien aankunnen

In de beweidsproef wordt het robotbezoek bij verschillen beweidsvormen gemonitord

Gertjan Holshof:

'Je kunt één kilometer van huis beweiden prima combineren met robotmelken'

en kan het gras niet meer in één dag worden opgenomen, waardoor het systeem niet meer goed loopt.'

De percelen krijgen in het onderzoek na het beweiden verschillende bewerkingen: bloten, maaien en de resten afvoeren en er is een controleperceel waar geen actie na het weiden volgt.

Alhoewel de proef nog loopt, kan Holshof al wel zeggen dat niets doen aan maaien of bloten geen goed management is. 'Na een keer of zeven beweiden ontstaan er enorme grote bossen gras rondom de mestflatten, daarmee verlies je graslandproductie.'

Ook blijkt het belangrijk dat de koeien vrije toegang tot de melkrobot hebben. 'De koeien weiden maximaal negen uur per dag, maar de overgebleven tijd is onvoldoende, met name voor de ranglage dieren, om zich twee keer te laten melken.' Zo bleek het robotbezoek op te houden bij 1,8 melkingen per dag en 20 liter melk.

'Toch kan dit weidesysteem wel passen bij een aantal melkveehouders, maar dan wel in combinatie met gangbaar melken, of bij vrije toegang tot de robot', geeft Holshof aan. 'Met dit systeem weet je altijd wat je de volgende dag moet doen. Dat kan ook een keuze zijn bij het type beweiding.'

De verschillende beweidsvormen omvatten bijvoorbeeld wel en niet bloten

